

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1CoCsp/5/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123201555
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8123201555.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Marianny Hirkovej, v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., 2/ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., obaja zastúpení: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, zastúpenému: Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice – mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 863 017, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaniach sporových strán proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 29Csp/10/2023-234 zo dňa 25.10.2023, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené.

V prevyšujúcej časti rozsudok z r u š u j e a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 19.3.2010 v časti I., čl. II. Záverečné ustanovenia, bod 4., v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že ich vzájomné právne vzťahy sa budú podľa § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému voči žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 33 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že strany sporu dňa 19.3.2010 uzatvorili Zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalovaný žalobcom úver vo výške 40.000,- eur s uvedením úrokovej sadzby 5,59 %, výšky spracovateľského poplatku 531,07 eur, poplatku za správu úveru vo výške 2,99 eur, s uvedením počtu splátok 357 od 20.6.2010 do 20.2.2040 so splátkou úveru do 31.5.2010 vo výške 195,53 eur a od 20.6.2010 vo výške 187,74 eur. Žalobcovia sa predmetnou žalobou domáhajú určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v časti I. v bode 1. v predmete spracovateľského poplatku, poplatku za správu úveru, ďalej vyhlásenia o oboznámení sa so súčasťami úverovej zmluvy v časti II. bodu 2 Záverečných ustanovení zmluvy a voľby práva uvedenej v časti II. bod 4 Záverečných ustanovení zmluvy. Žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) CSP. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 6Cdo/27/2018, 6Cdo/127/2017).

3. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Bez ohľadu na doterajšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov SR pri posudzovaní zmluvnej podmienky poplatkov za správu a poskytnutie úveru (spracovateľský poplatok), súd prvej inštancie považoval za právne významný výklad Smernice 93/13/EHS rozsudkom Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 z 3.10.2019. Z uvedeného rozhodnutia nesporne vyplýva, že čl. 4 ods. 2 a čl. 5 Smernice Rady 93/13/EHS, sa majú vykladať v tom zmysle, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm. Zo záverov uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, teda možno vyvodiť jednoznačný záver, že nedostatočná individualizácia plnení za poplatky za správu ako aj spracovateľského poplatku v tomto prípade, ktorých výška, resp. spôsob ich výpočtu a dátum splatnosti sú v zmluve presne určené, nespôsobujú v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán.

4. Z obsahu rozhodnutia Súdneho dvora vyplýva, že predmetom prejudiciálneho konania bolo posudzovanie dvoch správnych poplatkov, nešpecifikujúcich, za ktoré služby je spotrebiteľ tieto povinný zaplatiť napriek tomu, že obe sumy sa mali zaplatiť za účelom získania úveru s rozdielom, že poplatok za spracovanie úveru sa uhrádzal dodávateľovi a provízia sprostredkovateľovi úveru. Keďže predmetom uvedeného prejudiciálneho konania boli diametrálne odlišné skutkové okolnosti s prejednávanej prípadom, v ktorom boli žalobcovia ako spotrebiteľia povinní uhradiť žalovanému ako poskytovateľovi úveru iba poplatok za spracovanie úveru vo výške uvedenej v zmluve, potom s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít nie je možné tento považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Výška spracovateľského poplatku je taktiež v súlade so závermi vyššie uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora, podľa ktorého článok 3 ods. 1 Smernice 90/13 zmenenej Smernicou 2011/83 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka týkajúca sa nákladov na úver bez úrokov, ktorá stanovuje tieto náklady pod zákonnou hranicou a ktorá prenáša náklady na ekonomickú činnosť veriteľa za spotrebiteľa môže spôsobiť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy na úkor spotrebiteľa, ak spotrebiteľovi ukladá povinnosť, aby znášal neprimerané náklady v porovnaní s poskytnutými službami a výškou úveru, čo musí overiť vnútroštátny súd. Podľa názoru súdu I. inštancie, výška požadovaného spracovateľského poplatku v sume 531,07 eur pri sume poskytnutého úveru 40.000,- eur, teda v rozsahu 1,3 % z hodnoty úveru bola primeraná a zodpovedala obvyklej výške sadzby spracovateľského poplatku za úvery poskytované bankami v rozhodnom období v rozsahu cca 2 % z hodnoty úveru.

5. Žalobcovia ďalej namietali neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvedenej v časti I. článok II. Záverečných ustanovení, bod 2 Zmluvy s tým, že obdobná zmluvná podmienka už bola vyhlásená za neprijateľnú vo vzťahu Slovenskej sporiteľne a.s. rozsudkom Okresného súdu Kežmarok pod sp. zn. 9C/2/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 2Co/41/2016. Žalovaný už v inom súdnom konaní v obdobnej veci poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4Cdo/9/2019 zo dňa 27.5.2020, ktorým bol zrušený rozsudok Krajského súdu spolu s rozsudkom Okresného súdu Košice 2 z 1.6.2016 pod sp. zn. 41C20/2016. Zo záverov uvedeného rozhodnutia vyplýva, že podľa ústavne konformného výkladu je preferovaná platnosť pred neplatnosťou právneho úkonu. Preto aj v prejednávanej veci je potrebné uprednostniť výklad, ktorý rešpektuje vôľu zmluvných strán, pred výkladom, ktorý vedie k absolútnej neplatnosti účastníkmi uzatvorenej zmluvy. Ak teda strany uzatvorili zmluvu, ktorej podstatné náležitosti sú v listine podpísanej obidvoma stranami určené výslovným odkazom na samostatnú listinu, ktorá nebola podpísaná, nespôsobuje to bez ďalšieho neplatnosť tejto zmluvy za podmienky, že ich prejav vôle bol dostatočne určitý a zmluvný konsenzus pokrýva aj tieto dojednania. Stačí, že zmluvné strany ju vyhlásia za súčasť zmluvy v podpísanom texte vlastnej zmluvy. Dovolateľke tak možno prisvedčiť, že pri výklade ustanovenia § 75 ods. 4 Zákona o bankách, úverová zmluva a príloha patria k sebe (je jej súčasťou) a tvoria jeden celok. Súdny dvor Európskej únie v tejto súvislosti tiež judikoval, že zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky (podstatné) náležitosti musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči (C-42/15). Pri analogickej aplikácii týchto záverov je zjavné, že právny názor nižších súdov bol nesprávny a skutočnosť, že podstatné náležitosti boli uvedené v prílohe, nemôže byť dôvodom neplatnosti úverovej zmluvy. Z uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je tak možné vyvodiť jednoznačný záver,

že pokiaľ strany sporu v úverovej zmluve podpísanej obomi stranami vyhlásia, že súčasťou zmluvy sú ďalšie samostatné listiny, v ktorých sú uvedené podstatné náležitosti, nespôsobuje to neplatnosť úverovej zmluvy. Pokiaľ Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že neplatnosť úverovej zmluvy nie je daná v prípade, ak jej podstatné náležitosti sa nachádzajú na samostatnej listine, ktorá podpísaná nie je, ale zmluvné strany ju vyhlásili ako súčasť zmluvy v podpísanom texte vlastnej zmluvy, potom nie je možné konštatovať neplatnosť takéhoto zmluvného dojednania pre jeho neprijateľnosť v zmysle ust. podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka. Preto súd zamietol žalobu žalobcov v časti určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v bode 2. Záverečných ustanovení zmluvy.

6. V súvislosti s dojednaním účastníkov zmluvného vzťahu, podľa ktorého sa zmluva uzatvára podľa § 262 Obchodného zákonníka, podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ako aj s poukazom na ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sú neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľskej zmluve neplatné. Súčasne v zmysle ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Uvedená zmluvná podmienka vo výroku tohto rozhodnutia nebola dohodnutá individuálne, keďže žalobcovia nemohli ovplyvniť jej obsah v tejto časti. Z uvedeného je teda zrejmé, že dojednanie o voľbe Obchodného zákonníka podľa § 262 ObZ tvoriace súčasť záverečných ustanovení zmluvy o splátkovom úvere súd prvej inštancie posúdil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka a považoval ju za neplatnú. Zmluvný vzťah sporových strán sa v tomto prípade vždy riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka a nemôže sa riadiť ustanoveniami Obchodného zákonníka, ako to potvrdzuje aj prijatá novela Občianskeho zákonníka zák. č. 102/2014 Z. z., ktorá odstránila nejednotnosť v rozhodovaní súdov v tom, že jednoznačne stanovila, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Potom je uzavretá dohoda o voľbe Obchodného zákonníka medzi účastníkmi spotrebiteľského právneho vzťahu pre rozpor s uvedeným zákonným ustanovením neplatným zmluvným dojednaním. Nakoľko právny predpis zák. č. 102/2014 Z. z. neobsahuje prechodné ustanovenia, tzn. že od jej účinnosti sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Uvedený právny záver judikoval NS SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 21.4.2015 pod sp. zn. 3MCdo/14/2014 v právnej vete: „Ust. § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.“ Taktiež Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 5MCdo/20/2009 konštatoval, že za neprijateľnú podmienku je potrebné považovať aj podmienku o uplatnení obchodného práva. Preto súd prvej inštancie vyhodnotil takúto dohodu o voľbe práva ako neprijateľnú zmluvnú podmienku spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov zmluvy v neprospech spotrebiteľa.

7. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Keďže žalobcovia sa predmetnou žalobou domáhali určenia troch neprijateľných zmluvných podmienok a boli úspešní iba v časti o určenie jednej neprijateľnej zmluvnej podmienky, čo predstavuje cca 33 % z celkovej hodnoty sporu, preto priznal úspešnému žalovanému voči neúspešným žalobcom nárok na pomernú časť náhrady trov konania v percentuálnom rozdiel úspechu a neúspechu v spore, teda v rozsahu 33 % (úspech žalovaného cca 66 % a neúspech žalovaného cca 33 %).

8. Proti rozsudku podali odvolanie obe sporové strany.

9. Žalobcovia podali odvolanie voči výroku rozsudku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol vrátane závislého výroku o trovách konania a navrhli, aby odvolací súd rozsudok v tejto časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

10. Odvolanie podali z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

11. Čo sa týka spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru, súd prvej inštancie nepovažuje uvedené poplatky za neprijateľné zmluvné podmienky, odvolávajúci sa predovšetkým na rozsudok

Súdneho dvora EÚ, vo veci C-621/17 a naň nadväzujúci rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/294/2019. Súd prvej inštancie poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora EÚ, v spojených veciach C-84/19, C-222/19 a C-252/19. Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 sa týka výkladu Smernice Rady 93/13/EHS (ďalej len „Smernica“) v podmienkach maďarského práva a rozsudok Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-84/19, C-222/19 a C-252/19, sa týka výkladu Smernice v podmienkach poľského práva. Súd prvej inštancie sa so selektívnym spôsobom dovoľáva rozsudku Súdneho dvora EÚ, vo veci C-621/17, ale čo sa týka rozsudku Súdneho dvora EÚ, v spojených veciach C-84/19, C-222/19 a C-252/19, z ktorého by vyplývala neprijateľnosť predmetných poplatkov, hodnotí ako diametrálne odlišné, v porovnaní s rozsudkom Súdneho dvora EÚ, vo veci C-621/17. Súd prvej inštancie správne konštatuje rozdielnosť záverov Súdneho dvora EÚ, pri výklade Smernice, týkajúceho sa poplatkov pri zohľadnení špecifik vnútroštátneho práva, ale z tohto správneho konštatovania nezohľadnil v súdnej veci špecifiká slovenského vnútroštátneho práva. Dôvodom rozdielov, čo sa týka určovania neprijateľnosti zmluvných podmienok, v podmienkach jednotlivých vnútroštátnych úprav, je čl. 8 Smernice, podľa ktorého: „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“. Článok 8 Smernice, tak predstavuje výhradu k čl. 4 ods. 2 Smernice, podľa ktorého: „Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné.“ Smernica obsahuje indikatívny zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé a na účely minimálnej harmonizácie slúži na inšpirovanie národných zákonodarcov. Vychádzajúc z tohto konceptu, slovenský zákonodarca v § 53 ods. 4 OZ transponoval postupne viaceré zmluvné podmienky a postupne tento zoznam rozširoval. Ustanovenie § 53 ods. 4 OZ predstavuje tzv. čierny zoznam neprijateľných zmluvných podmienok a lex specialis k odseku 1, pričom vypočítava zmluvné klauzuly, ktoré budú vždy a za každých okolností považované za neprijateľné. Špecifikum čierneho zoznamu spočíva v tom, že po jeho ustanovení zákonodarcom nemusí súd ďalej vykonávať test neprijateľnosti zmluvných podmienok. Predmetné poplatky sú preto neprijateľnými zmluvnými podmienkami, a to podľa § 53 ods. 4 písm. t) OZ, podľa ktorého za neprijateľné zmluvné podmienky sa považujú najmä ustanovenia, ktoré: „požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa“. Ak preto dodávateľ využíva spoplatnenie konkrétnych úkonov alebo služieb, môže v zmysle § 53 ods. 4 písm. t) OZ na spotrebiteľa prenášať len také nákladové bremeno, ktoré bude sledovať prospech spotrebiteľa v prevažnej miere. Ak poskytovateľ úveru má riadne s odbornou starostlivosťou poskytovať úvery, teda podnikat' podľa svojho licencovaného predmetu podnikania, nemôže poskytnúť úver bez jeho spracovania. Banka je povinná úver spracovať, a je povinná z hľadiska predpisov upravujúcich účtovníctvo, úver spravovať. Ide o administratívne, účtovné, evidenčné a informačné činnosti, ktoré sú pre banku nevyhnutné na to, aby mohla spotrebiteľom poskytovať úvery. Je neoprávnená požiadavka, aby spotrebiteľ platil za niečo, čo je pre banku zákonná povinnosť. Ust. § 53 ods. 4 písm. t) OZ pritom nevyžaduje na posúdenie neprijateľnosti poplatkov žiadnu špecifikáciu služieb poskytnutých ako protihodnotu poplatkov, ale len splnenie podmienky, že ide o plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Z uvedeného vyplýva, že určenia neprijateľnosti predmetných zmluvných podmienok, podľa vnútroštátneho práva, nepredstavuje žiaden rozpor s rozsudkom Súdneho dvora EÚ, vo veci C-621/17.

12. Súd prvej inštancie zamietol žalobu aj o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, podľa ktorej: „Dižník vyhlasuje, že sa oboznámil so súčasťami Úverovej zmluvy, ktorými sú VOP, Úverové podmienky, Sadzovník a podmienky určené Zverejnením, za ktorých sa Bankový produkt v zmysle Úverovej zmluvy poskytuje, súhlasí s nimi a zaväzuje sa ich dodržiavať. Pre účely Úverovej zmluvy sa VOP rozumejú Všeobecné obchodné podmienky vydané Bankou s účinnosťou od 1.8.2002 a Úverovými podmienkami Obchodné podmienky Banky pre poskytovanie Úverov a Povoľených prečerpaní Privátnym klientom a MIKRO podnikateľom účinné od 1.7.2007. Dižník ďalej vyhlasuje, že bol Bankou informovaný o skutočnostiach podľa § 37 ods. 2 Zákona o bankách.“ Zamietnutie žaloby o určenie tejto zmluvnej podmienky, súd prvej inštancie opiera o uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/9/2019, z 27.5.2020. Nie je jasné, ako súvisí odôvodnenie zamietnutia žaloby v tejto časti, s dôvodmi neprijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky. Žalobcovia nikdy netvrdili, že uvedená zmluvná podmienka sa nachádza na samostatnej listine, a že nie je podpísaná účastníkmi zmluvy. Nikdy sa nedomáhali ani toho, aby určenie neprijateľnosti, teda absolútnej neplatnosti predmetnej zmluvnej podmienky, malo mať za následok neplatnosť celej úverovej zmluvy. Taktiež sa nedomáhajú určenia neprijateľnosti nejakých ďalších súčasť zmluvy na ďalších samostatných listinách a ani neriešia, či

tieto samostatné listiny sú, alebo nie sú podpísané. Žalobcovia sa domáhajú určenia neprijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky z dôvodov, poukazujúc na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu Prešov, sp. zn. 20Co/41/2016 z 27.4.2017.

13. V nadväznosti na odvolacie námietky podali žalobcovia podnet na prejudiciálne konanie, aby odvolací súd, ak to bude považovať za vhodné, podal návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor Európskej únie a v takom prípade konanie prerušil, s otázkou v tom zmysle: Či Smernicu Rady 93/13/EHS a rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17, z 3.10.2019 treba vykladať tak, že bránia tomu, aby podľa slovenského práva, a to podľa § 53 ods. 4 písm. t) OZ, podľa ktorého: „Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa“, a podľa § 53 ods. 11 OZ, podľa ktorého: „Dodávateľ nesmie sám alebo prostredníctvom tretej osoby ponúkať, vyžadovať, dojednávať, uzavierať, alebo sprostredkovať uzavretie zmluvy, ktorá súvisí so spotrebiteľskou zmluvou a ktorej predmetom je čo i len sčasti plnenie, ktoré je dodávateľ povinný podľa zákona alebo v súlade s povinnosťou odbornej starostlivosti poskytovať spotrebiteľovi aj bez takejto zmluvy“, boli spracovateľský poplatok a poplatok za správu úveru, o aké ide vo veci samej, považované za neprijateľné zmluvné podmienky.

14. Žalovaný podal odvolanie voči výroku rozsudku, ktorým súd určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky o aplikácii Obchodného zákonníka vrátane závislého výroku o trovách konania a navrhol, aby odvolací súd rozsudok v tejto časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

15. Odvolanie podal z dôvodov, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

16. Namietal, že napadnutým rozsudkom došlo na strane žalovaného k porušeniu zaručeného práva na spravodlivé súdne konanie, keďže jeho odôvodnenie nevyhovuje kritériám, ktoré sú naň v danom ohľade kladené právnou úpravou a jej výkladom zo strany najvyšších súdnych autorít. Súd prvej inštancie prezentoval viaceré arbitrárne závery, ktoré však neboli nijako konfrontované s procesnou obranou žalovaného. Mnohé vyslovené právne názory sú zároveň v rozpore s platným právom, ako je interpretované najmä rozhodovacou praxou Súdneho dvora Európskej únie. Základnou požiadavkou je, aby rozhodnutie v dostatočnej miere uvádzalo dôvody, na ktorých sa zakladá (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci García Ruiz v. Španielsko zo dňa 21.1.1999, č. sťažnosti 30544/96, bod 26). Súd prvej inštancie sa pri odôvodnení napadnutého rozsudku v otázke neprijateľnosti zmluvnej podmienky odvolal na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktoré však na prejednávanej vec nemali vonkoncom žiadnu inštančnú ani precedenčnú závažnosť. Takýto prístup je vo všetkých rozhodujúcich ohľadoch v neprekonateľnom konflikte s povinnosťou súdu vyrovnať sa s argumentmi sporovej strany, a to tak, že sa s nimi buď stotožní alebo ich vyvráti (napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 296/09 zo dňa 10.12.2009). Ak súd odmietne nejaký argument strany, musí v odôvodnení rozsudku vysvetliť, prečo ho považuje za irelevantný. Nestačí, že sa s názorom strany nestotožní. Absencia dostatočne vyčerpávajúcej odpovede, ktorá musí vyjadrovať konfrontačné stanovisko vyvracajúce zásadné tvrdenia neúspešnej strany, má vždy za následok porušenie povinnosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia (napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 44/2011 zo dňa 26.10.2011). Súd prvej inštancie však postupoval presne opačne, formuloval určité právne názory v duchu „jednoducho je to tak“ bez toho, aby dokázal presvedčivo objasniť, prečo konkurujúca sporová argumentácia nie je správna a zlučiteľná s právnou úpravou.

17. Napriek všetkým jasne formulovaným námietkam sa súd otázkou užitočnosti a praktickej potrebnosti žalobného návrhu na určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok vôbec nezaoberal. Tu nejde o podmienku naliehavého právneho záujmu ako jeden zo znakov procesnoprávnej normy v ustanovení § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, ale o širšiu otázku, či majú žalobcovia vôbec nejaký (akýkoľvek) právny záujem na požadovanom určení, ktorý je podmienkou každej žaloby (avšak v prípade žalôb o plnenie alebo o usporiadanie práv a povinností vyplývajúce z osobitného predpisu je inherentne daný). Žalobcovia neprodukovali vonkoncom žiadne tvrdenie, ako sa napadnuté zmluvné podmienky

stále negatívne prejavujú do ich právneho postavenia, resp. ako by sa kladný určovací výrok mal pozitívne premietnuť do ich právnej sféry. Žiadne zisťovanie v danom smere nevykonali ani súd prvej inštancie. Subsidiárne namietal aj nevyrovnanie sa s námietkou týkajúcou sa splnenia podmienok podľa § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku. Súd prvej inštancie sa síce odvolal na právne názory vyslovené v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/27/2018 zo dňa 28.3.2019, opomenul však, že predmetné rozhodnutie vôbec nereagovalo na taký obsah sporovej obrany, akú uplatnil žalovaný. Na tento typ určovacieho návrhu však výslovne dopadá ustanovenie § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku, takže nie je potrebné, a ani právne možné, aby sa žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky posudzovala ako „nepomenovaná“. Síce teda prichádza do úvahy aj taký typ žalobného návrhu, ktorý nie je enumerovaný v jednotlivých písmenách § 137 Civilného sporového poriadku, to však iba za predpokladu, že ho nemožno podriaďiť pod žiadne z týchto písmen, čo nie je prípad určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok. Procesná prípustnosť príslušného návrhu nemôže byť daná ani ustanovením § 298 Civilného sporového poriadku.

18. V odôvodnení napadnutého rozsudku sa nenachádza žiadna zmienka o rozsudkoch C-415/11 a C-226/12, napriek výslovnej obrane v danom smere. Z odôvodnenia tak napr. nie je zrejmé, ako bola zmluvná úprava konfrontovaná s právnym postavením, ktoré by spotrebiteľom vyplývalo zo všeobecne záväzných právnych predpisov, a v komparácii s ktorým by ich zmluvná pozícia mala byť zásadne nevýhodnejšia. Nemožno zistiť, ako boli vytknuté zmluvné podmienky posudzované v kontexte povahy finančnej služby, ktorá bola predmetom uzavretej zmluvy, a už vôbec nie aké bolo ich pôsobenie v rámci celého obsahu záväzkového vzťahu; súd sa vôbec neunúval skúmať ostatné ustanovenia zmluvy a jej príloh, a teda ako príslušné zmluvné podmienky obstoja v komplexe všetkých práv a povinností zmluvných strán. Kľúčovým aspektom úniovej legislatívy i judikatúry je, že je vylúčené vysloviť záver o neprijateľnosti zmluvnej podmienky len na podklade jej izolovaného hodnotenia bez zreteľa na celý obsah zmluvy a s ňou súvisiacej dokumentácie; pri takomto neprípustne zjednodušujúcom prístupe by za neprijateľnú mohla byť označená napr. klauzula o povinnosti zaplatiť kúpnu cenu za tovar zo spotrebiteľskej kúpnej zmluvy, pretože „sama osebe“ predstavuje finančný záväzok na strane spotrebiteľa. Všetko vyššie uvedené ukazuje, že relevantné právne normy - najmä v ustanoveniach § 53 ods. 1 a 10 Občianskeho zákonníka a čl. 4 ods. 1 Smernice 93/13 - v skutočnosti vôbec neboli aplikované (resp. neboli aplikované ústavne konformným spôsobom, t. j. nie svojvoľne a arbitrárne). Týka sa to najmä požiadavky kvalifikovanej („značnej“) nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ak teda splnenie podmienok značnej nerovnováhy a posúdenia celého obsahu a všetkých okolností záväzkového vzťahu nebolo v napadnutom rozsudku presvedčivo - alebo skôr vôbec - zdôvodnené, nemôže nijako obstáť záver o riadnej aplikácii práva, naopak, takýto rozsudok trpí arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou, úplne vylučujúcou sporovú stranu, proti ktorej smeruje, z možnosti viesť s ním polemiku, uplatňovať voči nemu námietky a argumentovať, prečo sú jeho závery nesprávne, to všetko v neprekonateľnom rozpore s obsahom ústavne zaručených práv týkajúcich sa súdnej ochrany, akú môže každý subjekt práva legitímne očakávať a vyžadovať.

19. To, že je určitý záväzkový vzťah vzťahom obchodnoprávnym, samo osebe nebráni aplikácii § 52 ods. 2, in fine, Občianskeho zákonníka. Atribút obchodnoprávnej povahy záväzkového vzťahu nevyklučuje atribút jeho spotrebiteľskej povahy, naopak, môžu koexistovať popri sebe - a práve toto je hlavný zmysel a cieľ ustanovenia § 52 ods. 2, posledná veta, Občianskeho zákonníka, ktorý ani prípadnou dohodou o aplikácii Obchodného zákonníka nemôže byť nijako dotknutý ani oslabený. Ustanovenie § 262 ods. 1 výslovne umožňuje dohodu zmluvných strán, že ich záväzkový vzťah sa bude spravovať Obchodným zákonníkom, a táto možnosť nie je vylúčená ani pre oblasť záväzkových vzťahov, ktorých subjektom je spotrebiteľ. Ak by sa však mala presadiť predstava súdu prvej inštancie, znamenalo by to, že spotrebiteľ by nikdy nemohol uzavrieť dohodu podľa § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka. A to je nutne opäť rozhodne odmietnuť ako zásadne nekompatibilné s fundamentálnymi ústavnými a súkromnoprávnymi princípmi, predovšetkým ústavným imperatívom podľa čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky: „Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.“ Zakázať „paušálne“ dohodu o aplikácii Obchodného zákonníka len preto, že jednou z jej strán je spotrebiteľ, je teda hrubým excesom z právomoci súdu v individuálnom spotrebiteľskom spore, a odporuje aj ustáleným legislatívnym riešeniam, ktoré takýto verejnomocenský zásah do autonómnej sféry subjektov práva vždy spájajú s výslovnou normatívnou aprobáciou (napr. ustanovenie § 5a ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z., ktoré presne enumeruje neprípustné typy dohôd a právnych inštrumentov v spotrebiteľských právnych vzťahoch). Žiadne zákonné ustanovenie, ktoré by vo vzťahu so spotrebiteľom zakazovalo dohodu podľa § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, však jednoducho neexistuje. Takýto

účinnosť nemá ustanovenie § 52 ods. 2, in fine, Občianskeho zákonníka, ktoré, naopak, explicitne predpokladá existenciu obchodnoprávných vzťahov (inak by totiž vôbec nebolo potrebné).

20. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrili žalobcovia. Uviedli, že žalovaný sa mylne domnieva, že určenie NZP je neprípustné pre rozpor s ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Predmetná žaloba predstavuje efektívny procesný prostriedok pre žalobcov ako spotrebiteľov, aby bola zabezpečená ochrana ohrozených a porušených práv v dôsledku nedodržania povinnosti žalovaného ako dodávateľa nepoužívať neprijateľné zmluvné podmienky vo formulárových zmluvách, ako aj nekalých obchodných praktík pri ich uzatváraní. Práve rozhodovanie súdov o neprijateľnosti zmluvných podmienok v individuálnych sporoch, popri posudzovaní nekalých obchodných praktík je nosným pilierom spotrebiteľského práva, tak ako to vyplýva z únievého práva a vnútroštátnych právnych noriem. Práve všetky zákonné ustanovenia, ktoré vo svojom odvolaní a vyjadreniach uvádza žalovaný, avšak ich považuje za nenáležité pre prípustnosť určovacej žaloby, vo svojom komplexe predstavujú prípustnosť určovacích žalobných návrhov. Podaná žaloba má nepochybne nielen svoj individuálny význam, ale vzhľadom na charakter neprijateľnosti zmluvných podmienok aj generálny význam. Z tohto dôvodu argumentácia žalovaného ohľadom neopodstatnenosti žaloby je alibistická a bez relevancie. Praktický význam žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok vyplýva z únievého práva, ktoré formulovalo oblasť ochrany spotrebiteľa ako samostatnú politiku vlastnú EÚ, ako celku. Ide o oblasť spoločnej právomoci EÚ a členských štátov EÚ. Odpoveď na všetky námietky žalovaného dáva rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/127/2017, z 30.1.2019 a uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 124/2020, z 15.4.2020, ktorým bola odmietnutá ústavná sťažnosť banky proti rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/127/2017.

21. Čo sa týka NZP o aplikácii Obchodného zákonníka, tak z nej vôbec nevyplýva možnosť tvrdená žalovaným o možnosti voľby, pretože ustanovuje iba jedinú možnosť, a to aplikácia ustanovení iba Obchodného zákonníka na celý úverový vzťah. Vo vzťahu k aplikácii Obchodného zákonníka, tak z napadnutých NZP pri aplikácii doslovného a jazykového výkladu vyplýva, že na vec sa aplikujú prioritne a výhradne ustanovenia Obchodného zákonníka. Pokiaľ by bolo úmyslom žalovaného aplikovať aj ustanovenia Občianskeho zákonníka, prečo neformuloval znenie priamo tak, že prioritne je potrebné aplikovať normy občianskeho práva a najmä ustanovenia Občianskeho zákonníka. Neprijateľnosť predmetnej zmluvnej podmienky pramení nielen v uprednostnení ustanovení Obchodného zákonníka, ale aj v tom, že ustanovenia iných právnych predpisov sa majú použiť iba v prípade, ak danú vec neupravuje priamo zmluva alebo obchodné podmienky. V tomto prípade takéto zmluvné dojednanie vylučuje aplikáciu ustanovení noriem na ochranu práv spotrebiteľa vo veciach, ktoré zmluva výslovne upravuje, a teda aj za situácie, že v zmluve budú tieto upravené v neprospech spotrebiteľa a teda v rozpore s normami na ochranu práv spotrebiteľa (napr. ak zmluva alebo obchodné podmienky určia započítanie splátok najprv na príslušenstvo a až v poslednom rade na istinu, tak podľa predmetnej napadnutej NZP nemožno aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka).

22. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v časti potvrdiť a v časti zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň nebol dôvod pre to, aby odvolací súd reflektoval na podnet žalobcov k podaniu návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

23. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, existenciou inej vady v konaní, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

24. V danom prípade bol predmetnou Zmluvou o splátkovom úvere zo dňa 19.3.2010 (ďalej aj ako „Zmluva“) založený medzi žalovaným ako veriteľom a žalobcami ako dlžníkmi záväzkovo-právny vzťah, z ktorého vyplynula veriteľovi povinnosť poskytnúť za dohodnutých podmienok žalobcom ako dlžníkom úver - peňažné prostriedky 40.000,- eur a žalobcom ako dlžníkom povinnosť poskytnúť

peňažné prostriedky vrátiť žalovanému aj s úrokmi a dohodnutými poplatkami (vrátane spracovateľského poplatku vo výške 531,07 eur a poplatku za správu úveru vo výške 2,99 eur mesačne) a splátkou vo výške 195,53 eura od prvého čerpania do 31.5.2010 a 187,74 eur od 20.6.2010 pri konečnej splatnosti 20.2.2040.

25. V danom prípade išlo vzhľadom k subjektom Zmluvy (dodávateľ podľa ust. § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka a spotrebiteľ podľa cit. ust. § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka) o zmluvu spotrebiteľskú podľa cit. ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Možno bez najmenších pochybností konštatovať, že v danom prípade išlo o tzv. formulárovú zmluvu, ktorá bola uzavieraná vo viacerých prípadoch a spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom ovplyvnil nemohol. Zároveň túto úverovú zmluvu vzhľadom k tomu, že predmetom zmluvy bolo poskytnutie bezúčelového úveru (pôžičky) zo strany veriteľa poskytujúceho úveru v rámci svojho podnikania spotrebiteľovi možno podľa ustanovenia § 1 ods. 1 a 2 a § 2 písm. d) ZoSÚ podradiť pod právnu úpravu zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa ZoSÚ. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacjej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

26. Pokiaľ ide o odvolacie námietky žalovaného o nemožnosti určenia neprijateľnosti a teda neplatnosti predmetných zmluvných podmienok z dôvodu procesnej neprípustnosti takejto žaloby, tieto námietky vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné. Ako správne konštatoval súd prvej inštancie, Najvyšší súd SR vyslovil, že v prípade žaloby spotrebiteľa o určenie/vyslovenie neprijateľnosti alebo neplatnosti zmluvnej podmienky nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 27/2018 z 28.3.2019).

27. Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 1 priamo uvádza, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). S akoukoľvek neprijateľnou podmienkou upravenou v spotrebiteľskej zmluve sa spája sankcia neplatnosti, čo priamo vyplýva z ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

28. Ust. § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov priamo umožňuje spotrebiteľovi proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa ochrany svojho práva proti porušiteľovi na súde.

29. Možnosť určenia niektorej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú, a teda neplatnú, priamo vyplýva aj z ust. § 53a Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej podmienky alebo nepriaznivo plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

30. Ak žalovaný vo svojom odvolaní poukazuje na § 137 CSP, ktorý uvádza obsah žaloby, teda čo možno žalobou požadovať, tak tam uvedený výpočet žalôb je len príkladný, čo vyplýva z uvádzajúcej vety „Žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o“. Nie sú teda vylúčené ani iné druhy žalôb. Samotný procesný kódex - Civilný sporový poriadok potom v § 298 ods. 1 CSP uvádza, že súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v

iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve je teda procesne prípustná.

31. Najvyšší súd SR v uznesení z 30.5.2019, sp. zn. 2Co/1/2018 uviedol.: „Odvolací súd v nadväznosti uvádza, že zmyslom konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach je vysloviť neprijateľnosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách alebo určiť obchodnú praktiku za nekalú mimo rámca všeobecného sporu medzi spotrebiteľom a dodávateľom. Zároveň však treba dodať, že možnosť súdu vysloviť neúčinnosť zmluvnej podmienky aj v individuálnom prípade a s účinkami inter partes zostáva zachovaná aj v režime spotrebiteľského sporu (pozri § 298 CSP). Abstraktná kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok však prebieha mimo rámca konkrétneho konania, na podnet špecificky legitimovaných subjektov (§ 302 CSP) a so špecifickými účinkami tohto rozsudku (§ 306 CSP).

32. Odvolací súd pripomína, že po prvé podľa ustálenej judikatúry je vnútroštátny súd povinný ex offo posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti Smernice 93/13, a tým odstrániť nerovnováhu existujúcu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, a to hneď ako je oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (rozsudok z 11. marca 2020, F., C-511/17, EU:C:2020:188, bod 26 a citovaná judikatúra). Po druhé v prípade neexistencie uvedených právnych a skutkových okolností musí mať vnútroštátny súd rozhodujúci v spore medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom možnosť ex offo nariadiť vykonávanie dôkazov s cieľom zistiť, či ustanovenie nachádzajúce sa v zmluve, ktorá je predmetom sporu, patrí do pôsobnosti tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. marca 2020, F., C-511/17, EU:C:2020:188, body 36 a 37 a citovanú judikatúru).

33. V tomto kontexte Súdny dvor už viackrát zdôraznil, že vnútroštátny súd má ex offo posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti Smernice 93/13, a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, hneď ako je oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (rozsudky zo 14. marca 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 46 a citovaná judikatúra; z 21. decembra 2016, G. H. a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 58, ako aj z 26. januára 2017, B. I., C-421/14, EU:C:2017:60, bod 43). Okrem toho Smernica 93/13, ako vyplýva z jej článku 7 ods. 1 v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením, ukladá členským štátom povinnosť stanoviť primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili ďalšiemu uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatváraných so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudok z 26. júna 2019, E. B., J./XX, EU:C:2019:537, bod 44 a citovaná judikatúra).

34. Aj keď Súdny dvor už opakovane a vzhľadom na požiadavky článku 6 ods. 1, ako aj článku 7 ods. 1 Smernice 93/13 vymedzil spôsob, akým má vnútroštátny súd zabezpečiť ochranu práv, ktoré spotrebiteľom vyplývajú z tejto smernice, nič to nemení na skutočnosti, že právo Únie v zásade neharmonizuje konania uplatniteľné na skúmanie údajne nekalej povahy zmluvnej podmienky a že tieto konania teda patria do vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov, avšak pod podmienkou, že nesmú byť menej výhodné ako tie, ktorými sa spravujú podobné situácie vo vnútroštátnom práve (zásada ekvivalencie), a nesmú v praxi znemožňovať alebo príliš sťažovať výkon práv poskytnutých spotrebiteľom právom únie (zásada efektivity) (pozri najmä rozsudok z 26. júna 2019, E. B., C-407/18, EU:C:2019:537, body 45 a 46, ako aj citovanú judikatúru).

35. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje, aby súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia, na ktorý bola podaná námietka proti exekúcii, posúdil ex offo alebo na návrh spotrebiteľa nekalú povahu podmienok zmluvy uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, ktorá je exekučným titulom, pokiaľ súd rozhodujúci vo veci samej, na ktorý môže byť podaná samostatná žaloba podľa všeobecného práva na účely preskúmania potenciálne nekalej povahy podmienok takejto zmluvy, je oprávnený prerušiť exekučné konanie dovtedy, kým nerozhodne vo veci samej, len vtedy, ak je zložená zábezpeka, ktorej výška môže odradiť spotrebiteľa od toho, aby takúto žalobu podal a zotrval na nej (pozri v ďalšom rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo dňa 17. mája 2022 vo veci C-725/19).

36. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o neprijateľnosti zmluvnej úpravy o voľbe Obchodného zákonníka. Podľa dojednanja obsiahnutého v zmluve v časti I., článok III

Záverečné ustanovenia, bod 7., vzájomné právne vzťahy sa mali v súlade s ust. § 262 OZ spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Je teda nepochybné, že ustanoveniami Obchodného zákonníka sa mali riadiť všetky vzťahy medzi žalobcami a žalovaným bez akýchkoľvek výnimiek. Obchodný zákonník pritom úpravu neprijateľných zmluvných podmienok neobsahoval. Cieľom dojednania o výlučnej aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka zo strany žalovaného bolo znemožnenie aplikácie právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa na vzniknutý právny vzťah.

37. Správne súd prvej inštancie poukázal na novelu Občianskeho zákonníka účinnnej od 1.4.2015, ktorá doplnila ustanovenie § 52 ods. 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva nielen z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.4.2015 vydaného vo veci 3MCdo 14/2014, ale aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.5.2015 vydaného vo veci 8MCdo 13/2014.

38. Podľa ust. § 54 ods. 1 OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V ust. § 54 ods. 1 OZ je obsiahnuté všeobecné pravidlo, podľa ktorého v prípade uzatvárania spotrebiteľských zmlúv treba dodržiavať právnu úpravu spotrebiteľských zmlúv. Toto pravidlo má pôsobiť aj preventívne, teda slúži na vyjadrenie toho, v akom zmysle má dodávateľ pripravovať podmienky spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sú v zákone zakotvené pre uzatváranie konkrétnych spotrebiteľských zmlúv. Týchto zákonom ustanovených podmienok sa spotrebiteľ nemôže vopred vzdať. Preto by bolo neplatné aj také dojednanie v spotrebiteľskej zmluve, v ktorej by spotrebiteľ dal súhlas na neakceptovanie zákonom ustanovenej podmienky, či obchádzanie niektorej neprijateľnej podmienky. To by v konečnom dôsledku zhoršilo jeho zmluvné postavenie. Podmienky spotrebiteľských zmlúv upravené v zákone sú vo vzťahu k spotrebiteľovi kogentné, keďže nepripúšťajú odchýlnu úpravu, ktorou by sa zhoršilo postavenie spotrebiteľa. Dojednanie použitia ustanovení Obchodného zákonníka na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, za situácie, ak v súlade s ust. § 52 ods. 2 OZ, na tieto právne vzťahy sa vždy musia prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Súd prvej inštancie preto správne postupoval, ak takúto zmluvnú podmienku vyhlásil za neprijateľnú.

39. K námietke porušenia práva na spravodlivý proces odvolací súd poznamenáva, že nezávislosť rozhodovania súdov sa musí uskutočňovať v ústavnom a v zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 ods. 1 a násl. Ústavy SR a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princíпов, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť, a to spôsobom zakotveným v ust. § 220 ods. 2 CSP, ktoré stanovuje základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie rozsudku a jeho záväznú logickú štruktúru. Odvolací súd uvádza, že táto odvolacia námietka nebola naplnená.

40. Judikatúra súdov, vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porovnaj rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.5.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997 - III.). Odvolací súd preto so zreteľom na vyššie uvedené nepovažoval za potrebné zaoberať sa aj inými odvolacími námietkami.

41. Z uvedených dôvodov odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v žalovaným napadnutej časti, t. j. vo výroku I. ako vecne správny potvrdil.

42. Naopak, odvolací súd nesúhlasí s konštatovaním súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky upravenej v časti I., čl. II. Záverečných ustanovení, bod 2 Zmluvy, podľa ktorej: „Dlžník vyhlasuje, že sa oboznámil so súčasťami Úverovej zmluvy, ktorými sú VOP, Úverové podmienky, Sadzobník a podmienky určené Zverejnením, za ktorých sa Bankový produkt v zmysle Úverovej zmluvy poskytuje, súhlasí s nimi a zaväzuje sa ich dodržiavať. Pre účely

Úverovej zmluvy sa VOP rozumejú Všeobecné obchodné podmienky vydané Bankou s účinnosťou od 1.8.2002 a Úverovými podmienkami Obchodné podmienky Banky pre poskytovanie Úverov a Povolených prečerpaní Privátnym klientom a MIKRO podnikateľom účinné od 1.7.2007. Dlužník ďalej vyhlasuje, že bol Bankou informovaný o skutočnostiach podľa § 37 ods. 2 Zákona o bankách.“

43. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že ak majú byť všeobecné obchodné podmienky súčasťou zmluvy, je potrebné vyjadriť s nimi súhlas. Dôkazné bremeno ohľadne existencie vôle spotrebiteľa byť viazaný nielen zmluvou, ale aj všeobecnými obchodnými podmienkami, ako aj skutočnosť, že spotrebiteľ bol s týmito podmienkami riadne oboznámený, zaťažuje dodávateľa, pričom pre preukázané oboznámenie sa nepostačuje len konštatovanie a vyhlásenie spotrebiteľa vo formulárovej zmluve o tom, že bol s obchodnými podmienkami oboznámený. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nemajú slúžiť na to, aby do nich často v neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých sa predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najskôr uniknú (napr. rozhodcovská doložka, dojednanie o zmluvnej pokute, vznik možného nepovoleného prečerpania a povinnosť platiť úrok s tým spojený). Všeobecné obchodné podmienky predstavujú rozsiahly, pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročný text, vopred pripravený dodávateľom, bez možnosti spotrebiteľa zmeniť ich obsah. Z tohto dôvodu existuje nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ si nebude v čase uzavretia zmluvy vedomý svojich zmluvných povinností a zaviazá sa tak k splneniu povinností, pri znalosti ktorej by k uzavretiu zmluvy nepristúpil. Ak banka uvedie podstatné obsahové náležitosti len v rámci rozsiahlych, pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročných všeobecných obchodných podmienok, nemožno takémuto konaniu priznať právnu ochranu. Zmluvná podmienka, obsahom ktorej je vyhlásenie spotrebiteľa, že sa pred uzatvorením zmluvy oboznámil so zmluvnými podmienkami a súhlasí s nimi, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, pretože na spotrebiteľa sa prenáša dôkazné bremeno v otázke, či sa pred uzatvorením zmluvy s predloženými zmluvnými podmienkami skutočne oboznámil.

44. Preto sú závery súdu prvej inštancie vo vzťahu k tejto zmluvnej podmienke nepreskúmateľné v dôsledku nevyporiadania sa so všetkými okolnosťami, ktoré sprevádzajú uzavretie takejto a podobných spotrebiteľských zmlúv, nezvážením pochybností o tom, či bolo skutočne reálne, aby sa spotrebiteľ oboznámil so všetkými dokumentmi, ako to deklaruje uvedená zmluvná podmienka a porozumel im so zreteľom na ich rozsiahlosť a obtiažnosť pre laika, ale hlavne preto, že existujú závažné pochybnosti o unesení dôkazného bremena žalovaného vo vzťahu k tejto zmluvnej podmienke, nakoľko len podpis spotrebiteľa na predpripravenej formulárovej zmluve v tomto smere nemôže postačovať.

45. Zatiaľ nemožno súhlasiť s konštatovaním súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky ohľadom spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru. Čo sa týka spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru, z odôvodnenia rozhodnutia sa nedá zistiť, aké skutočné protiplnenie žalobcovia za tieto poplatky získali a teda či nešlo o poplatky v prevažnej miere nesledujúce záujmy žalobcov, ale žalovaného.

46. V rozhodnutí C-621/17 zo dňa 3.10.2019 Súdny dvor Európskej únie rozhodol takto: „1. Článok 4 ods. 2 a článok 5 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm. 2. Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že taká zmluvná podmienka, o akú ide vo veci samej, ktorá sa týka poplatkov za správu zmluvy o úvere a ktorá neumožňuje jednoznačne určiť konkrétne služby poskytované ako protihodnota, v zásade nespôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, ktoré vyplývajú zo zmluvy.“

47. V uvedenom rozhodnutí Súdny dvor Európskej únie v súvislosti s výkladom článku 4 ods. 2 a článku 5 Smernice rady 93/13/EHS vyslovil, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo

veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm. Avšak aj z tohto rozhodnutia vyplýva, že musí ísť o služby poskytované spotrebiteľom ako protihodnota súm obsiahnutých v zmluve o úvere. Teda musí ísť o služby sledujúce záujmy spotrebiteľa a nie dodávateľa. Explicitne je to vyjadrené v ust. § 53 ods. 4 písm. t) OZ, podľa ktorého za neprijateľné zmluvné podmienky sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Ak dodávateľ využíva spolplatenie konkrétnych úkonov alebo služieb, môže v zmysle § 53 ods. 4 písm. t) OZ na spotrebiteľa prenášať len také nákladové bremeno, ktoré bude sledovať prospech spotrebiteľa v prevažnej miere.

48. Aj v prípade týchto zmluvných podmienok odvolací súd poukazuje na to, že ust. § 53 ods. 4 písm. t) OZ bolo prijaté zákonom č. 102/2014 Z. z. s účinnosťou od 13.06.2014 s prechodným ustanovením § 879p OZ, podľa ktorého ustanovením § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.6.2014, teda aj na Zmluvu uzatvorenú medzi stranami sporu 19.3.2010.

49. Smernica Rady 93/13/EHS nevyžaduje plnú harmonizáciu, preto § 53 ods. 4 písm. t) OZ nie je v rozpore so Smernicou, a preto ani rozsudok SD EÚ C-621/17 (na závery ktorého podľa súdu prvej inštancie poukázal Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/294/2019) nijakým spôsobom neruší slovenskú právnu úpravu obsiahnutú v § 53 ods. 4, písm. t) OZ a navyše, ust. § 53 ods. 4, písm. t) OZ, ani nie je v žiadnom rozpore s rozsudkom Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17, ale je s ním v zhode, nakoľko § 53 ods. 4 písm. t) OZ ani podrobnú ani žiadnu špecifikáciu všetkých služieb poskytnutých ako protihodnotu dotknutých poplatkov, nevyžaduje.

50. Odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-224/19 z 16.7.2020, v ktorom je uvedené, že „Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na jedenástu otázku vo veci C-224/19 odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 Smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere uzavretej medzi spotrebiteľom a finančnou inštitúciou, ktorá spotrebiteľovi ukladá povinnosť zaplatiť províziu za poskytnutie úveru, môže v rozpore s požiadavkou dobrej viery vytvoriť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vyplývajúcich zo zmluvy v neprospech spotrebiteľa, ak finančná inštitúcia nepreukáže, že táto provízia zodpovedá skutočne poskytnutým službám a vynaloženým nákladom, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu.

51. Nie je dôležité ako sa predmetný poplatok volá, ale jeho obsah. Poplatok za spracovanie žiadosti sa spravuje tými istými pravidlami ako poplatok za poskytnutie úveru.

52. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znak neprijateľnej zmluvnej podmienky naplňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s "ratio legis" zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nar. vl. 87/1995 Z. z.). Za neprijateľnú sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch).

53. Odvolací súd v tomto kontexte poukazuje aj na rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe z 3. mája 2010 č.k. AZ 17 U 192/2010, podľa ktorého „Poplatky za spracovanie pri poskytnutí spotrebiteľského úveru sú neprijateľné. Ak banka od spotrebiteľov požaduje poplatok za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru, poškodzuje tým spotrebiteľov a vystavuje ich neprijateľnému vedľajšiemu dojednaniu o cene. Poplatok za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru bol bankou stanovený vo výške 2 % z výšky úveru, najmenej však 50,- eur paušálne. Banka sledovala podľa vlastných vyjadrení v podstate úhradu úsilia vynaloženého pri spracovaní údajov v predzmluvnej fáze, túto obranu však súd odmietol a vyhodnotil jej konanie vo vzťahu k spotrebiteľovi ako poškodzujúce. Spotrebiteľ nenavštívi banku z dôvodu poradenstva v otázke konkrétnej úrokovej sadzby alebo rady, či si na základe vlastnej finančnej situácie môže dovoliť úver, ale výhradne s cieľom zistiť, či a za akých mesačných splátok je banka vôbec ochotná mu ním požadovaný úver poskytnúť. Preverenie úverovej spoľahlivosti (bonity) a výšky úrokovej miery, ktorými banka odôvodňovala vyrubenie poplatku za

spracovanie pri poskytovaní úveru vyšší krajský súd odmietol a uzavrel, že uvedené činnosti vykonáva banka vo vlastnom ekonomickom záujme minimalizovať nevyhnutnosť vlastných pohľadávok. Spotrebiteľ dôvodne a v dobrej viere očakáva, že banka mu poradenstvo a informácie o poskytnutí úveru poskytne zadarmo. V konečnom dôsledku predstavuje zmluvná podmienka neprijateľné zaťaženie spotrebiteľa, pretože je spotrebiteľovi účtovaný poplatok, bez toho, aby banka spotrebiteľovi poskytovala skutočné protiplnenie. Aj z tohto dôvodu je zmluvná podmienka stanovujúca povinnosť platiť poplatok za spracovanie pri poskytnutí spotrebiteľského úveru neprijateľná a voči spotrebiteľom neúčinná. Súd doplnil, že zmluvná podmienka, je neprijateľná aj z dôvodu, že nie je pre spotrebiteľa jasná a zrozumiteľná - nie je z nej totiž zrejmé, či poplatok za spracovanie bude na spotrebiteľa dopadať iba v prípade, ak uzavrie zmluvu o úvere alebo aj v situácii, keď sa bude iba informovať ohľadom úverovej služby (arg. výška úveru 0,- eur = paušálna minimálna výška poplatku 50,- eur). Vyšší krajský súd potvrdil rozhodovaciu líniu, podľa ktorej je pre spotrebiteľa vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak tieto sú poskytované (vykonávané) vo vlastnom záujme dodávateľa (bod 34. rozsudku)".

54. Spracovateľský poplatok by mal korešpondovať konkrétne identifikovanému predmetu plnenia. Žalovaný doposiaľ nešpecifikoval, aké skutočné plnenie dostáva spotrebiteľ, za ktoré mali zaplatiť poplatok vo výške 531,07 eur. Bezpodmienečne sa vyžaduje, aby sa ním platilo skutočné plnenie spotrebiteľom, slúžiace ich záujmom. Javí sa, že takéto vedľajšie plnenie si spotrebiteľ zjavne neobjednal, ani individuálne nevyjednal a neslúži na jeho prospech, ale výlučne na prospech dodávateľa, čím nadobúda vlastnosť neprijateľnosti, čo dopadá rovnako aj na poplatok za správu úveru vo výške 2,99 eura/mesačne odo dňa uzatvorenia Zmluvy. Zákon o spotrebiteľských úveroch síce predpokladá okrem úrokov aj inštitút poplatku, ale je nevyhnutné, aby sa ním platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme.

55. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 19Csp/205/2018 zo dňa 18.7.2021 v konaní voči totožnému žalovanému Slovenskej sporiteľni boli určené neprijateľné zmluvné podmienky v znení: „Spracovateľský poplatok: 189,17 eur uhradený pri uzatvorení Úverovej zmluvy z prostriedkov Úveru, Poplatok za správu Úveru: 1,99 eur/mesačne odo dňa uzatvorenia Úverovej zmluvy.“ Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5CoCsp/22/2021 zo dňa 20.01.2022 v konaní voči totožnému žalovanému bol zmenený rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 32Csp/136/2019 zo dňa 31.3.2021 vo výroku III. tak, že boli určené neprijateľné zmluvné podmienky v znení: „Spracovateľský poplatok: 169,- eur, uhradený pri uzatvorení Úverovej zmluvy z prostriedkov Úveru a Poplatok za správu Úveru: 2,99 eur/mesačne odo dňa uzatvorenia Úverovej zmluvy.“ Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoCsp/28/2022 zo dňa 30.1.2023 v konaní voči totožnému žalovanému bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 4Csp/9/2019 zo dňa 29.4.2022 vo výroku o určení neprijateľných zmluvných podmienok v znení: „Spracovateľský poplatok: 2.699,- Sk uhradený z prostriedkov úveru a Poplatok za správu úveru 60,- Sk mesačne.“

56. Ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka zakladá povinnosť dodávateľa zdržať sa používania zmluvnej podmienky (alebo podmienky s rovnakým významom), ktorá už bola súdom určená za neprijateľnú a teda neplatnú. Povinnosť zdržať sa používania neprijateľnej podmienky je potrebné vykladať extenzívne, t. j. takúto podmienku nemôže dodávateľ používať ani v rámci procesnej obrany v súdnom konaní.

57. Súd prvej inštancie poukázal pri odôvodnení svojho rozhodnutia aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 7Cdo 294/2019 z 28.2.2022. V tomto smere súd prvej inštancie poukázal na to, že najvyšší súd konštatoval, že z označenia sporného poplatku vyplýva, že ide o poplatok za poskytnutie úveru, teda za úkony na strane veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov.

58. K tomu je potrebné uviesť, že vo veci 7Cdo 294/2019 sa najvyšší súd primárne zaoberal problematikou nastolenou dovolaním v prejednávanej veci a to správnosťou určenia RPMN (výpočtu RPMN) v úverovej spotrebiteľskej zmluve za situácie, že poplatok za spracovanie a poskytnutie úveru je započítaný do RPMN. Najvyšší súd konštatoval v tomto rozhodnutí správnosť tohto postupu výpočtu RPMN a len okrajovo, v bode 21 svojho rozhodnutia, sa zaoberal tým, že ide o poplatok za poskytnutie úveru, ktorý takto predstavuje cenu služby. Inými slovami problematika protiplnení za tento poplatok,

ktoré by mali byť spotrebiteľovi logicky za tieto finančné prostriedky poskytnuté, v tomto rozhodnutí riešená nebola.

59. Táto problematika je riešená práve vo vyššie uvedenom rozhodnutí Súdneho dvora, sp. zn. C-224/19 zo 16.7.2020, z ktorého práve vyplýva povinnosť vnútroštátneho súdu zaoberať sa tým, či provízia, teda vlastne poplatok zodpovedá skutočne vynaloženým službám v prospech spotrebiteľa.

60. Na základe uvedeného je napadnutý rozsudok v jeho zamietavej časti vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a navyše je aj nepreskúmateľný, čo zakladá dôvod na jeho zrušenie podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP).

61. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní, v intenciách vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu, na základe doplneného dokazovania (ktoré je potrebné vykonať primárne na návrh strán, ale aj bez návrhu v zmysle § 295 CSP) posúdiť návrh žalobcov na určenie spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru, v tomto zmysle, že tento môže predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku, ak dodávateľ, teda žalovaný nepreukáže, že tento poplatok bol účtovaný v záujme spotrebiteľa a aké služby mu boli za tento poplatok poskytnuté. Dôkazné bremeno v tomto smere leží na žalovanom ako dodávateľovi, ktorý musí služby poskytnuté žalobcom za daný poplatok preukázať a odôvodniť výšku účtovaného poplatku.

62. Rovnako tak bude povinnosťou žalovaného ako dodávateľa preukázať, že skutočne naplnil zmluvnú podmienku, obsahom ktorej je vyhlásenie spotrebiteľa, že sa pred uzatvorením zmluvy oboznámil so zmluvnými podmienkami a súhlasí s nimi. V tomto kontexte je nevyhnutné v zmysle § 295 CSP podrobne k tejto zmluvnej podmienke vypočítať žalobcov.

63. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

64. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).